

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNKI
Tarkastuslautakunta

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2015

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan kuuluvat puheenjohtajana Seppo Tamminen, varapuheenjohtajana Mauri Matilainen ja jäseninä Tauno Mäkelä, Mirja Pirttijärvi ja Tuija Rönköharju-Vessari. Heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ovat samassa järjestyksessä Keijo Neulaniemi, Ulla McNiven, Anna-Liisa Liettyä, Marru Järvinen ja Timo Olsbo.

Lautakunta on järjestänyt toimintansa hyväksymänsä nelivuotisen toimintasuunnitelman ja vuosittaisen työohjelman pohjalta. Lautakunta on kokouksissaan kuullut kaupungin toiminnallisissa ja taloudellisissa asioissa keskushallinnon johtavia viranhaltijoita ja eri toimialojen esimiehiä. Lisäksi on kuultu kaupungin tytäryhtiöiden toimitusjohtajia.

Hallituksen antaman toimintakertomuksen perusteella ja muutoinkin on koko kaupungin osalta seurattu valtuuston asettamia tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on laatinut tämän arviointikertomuksen kuntalain 121 §:n nojalla ja antaa vuodelta 2015 kaupungin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta seuraavan arvion.

Valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Kuntakonsernin tuloksellisen toiminnan kannalta on ensiarvoisen tärkeätä, että konsernin johto eli kaupunginhallitus seuraa ja ohjaa tarkoin tytäryhtiöiden toimintaa ja toiminnan tuloksia. Kaupunginhallituksen tehtävä on valvoa, että konsernissa niin kaupungin kuin konserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaperiaatteet ja menettelytavat ovat keskenään mahdollisimman yhtenäiset. Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa selonteon kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen lisäksi myös konsernivalvonnan järjestämisestä.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet palvelualueittain

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 15.12.2014 § 65 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Sisäisen valvonnan käytännön toimivuuteen tulee edelleen kiinnittää huomiota. Konserniohjeista on päätetty vuonna 2011. Konserniohjeet tulisi päivittää uuden kuntalain mukaiseksi.

Sosiaali- ja terveystalouden nettomenot ylittivät alkuperäisen talousarvion 441 000 eurolla. Ylitys johtui lähes kokonaan erikoissairaanhoidon kustannuksista. Kaupungin sosiaali- ja terveystalouden kokonaiskustannukset ovat edelleen erittäin korkeat vaikkakin niiden kustannukset hieman alenivat edellisestä vuodesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistavassa ja tuottamisessa on tapahtunut viime vuoden osalta muutoksia ja muutokset jatkuvat edelleen. Tärkeätä olisi, että palvelujen tuottamisessa ja hankinnassa päästäisiin mahdollisimman pian vakaaseen tilaan ja myös toimitilojen tarkoituksenmukaiseen uudelleen järjestelyyn niin, että perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen tarjonta voidaan kaikissa oloissa mitoittaa siten, että turvataan palvelujen riittävä laatutaso ja saatavuus.

Määrärahatavoitteiden osalta talousarvio toteutui muilla palvelualueilla pääasiassa hyvin. Palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

2.2. Taloudelliset tavoitteet

Taloudellisia tavoitteita ovat määrärahat ja tuloarviot. Valtuustoon nähden sitova määrärahataso on tulosaluetaso. Määrärahojen sitovuudessa noudatetaan bruttoperiaatetta.

Kuntalain mukaan tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Toimintavuoden tilinpäätös on 0,55 milj. euroa ylijäämäinen, kun se edellisellä vuonna oli ylijäämäinen 1,5 milj. euroa. Vuoden 2015 talousarviossa oli muutosten jälkeen ennakoitu alijäämäksi 233 500 euroa, joten ylijäämä on 784 000 euroa arvioitua parempi.

Toimintavuonna otettiin uutta pitkäaikaista lainaa 12,5 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainojen lyhennettiin 2,3 milj. euroa.

Toimintatuottoja oli toimintavuonna 19,4 (2014 vuonna 15,0) milj. euroa ja toimintakuluja 83,6 (2014 vuonna 78,1) milj. euroa. Luvut sisältävät Juupajoen osuuden.

Toimintakate oli 64,3 milj. euroa (63,1).

Verotulot 41,7 (40,3) milj. euroa kasvoivat edellisestä vuodesta 1,4 milj. euroa eli 3,4 %.

Kunnallisveron määrä 37,3 milj. euroa ja siinä oli kasvua 1,2 milj. euroa. Yhteisöveron tuotossa ja kiinteistöverotuloissa oli lievää kasvua.

Toimintavuoden valtionosuudet olivat 25,4 milj. euroa. Edellisenä vuonna valtionosuuksia oli 25,0 milj. euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 2,3 milj. euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 2,8 milj. euroa. Poistojen väheneminen johtui pääosin vesihuollon yhtiöittämisellä. Vuosikate oli positiivinen 2,9 milj. euroa, joten poistot saatiin katettua vuosikatteella. Tilikauden ylijäämä oli 0,55 milj. euroa ylijäämäinen. Edellisen vuoden ylijäämä oli 1,5 milj. euroa, mutta se ei ole täysin vertailukelpoinen vuoteen 2015, koska vuoden 2014 tilinpäätökseen sisältyi yhtiöittämisestä johtuen satunnaisia tuottoja yhteensä 2,1 milj. euroa.

Tase osoittaa nyt kumulatiivista ylijäämää 650 000 euroa, kun sitä vuosi sitten oli 98 000 euroa.

Lainakanta oli 35,9 milj. euroa ja vuotta aiemmin 29,2 milj. euroa, joten lainakannan määrä nousi vuoden aikana 9,7 milj. euroa. Lainakanta oli 31.12.2015 asukasta kohti 3 388 euroa ja edellisenä vuonna 2 437 euroa.

Kaupungin omavaraisuusaste oli 45,2 %, kun se edellisenä vuonna oli 50,2 %.

Toimintavuoden taloudellinen tulos muodostui selvästi arvioitua paremmaksi. Yksityiskohtaiset tiedot käyvät ilmi tilinpäätöksestä.

Talouden positiivisesta kehityksestä huolimatta on huolestuttavaa kaupungin velkamäärän nopea kasvu, joka johtui investointimenojen kasvusta.

2.3. Investoinnit

Rahoituslaskelmassa investointimenot olivat lähes 10 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa investointeihin oli varattu yhteensä 11,5 milj. euroa. Suurimmat yksittäiset investoinnit olivat Mäntän Hoivakoti, jonka nettokustannukset olivat 2,41 milj. euroa sekä Sastamalan koulutuskuntayhtymän pääoman lisäys 2 milj. euroa johtuen lentokonekorjauksen opetustilojen rakentamisesta Mänttä-Vilppulaan.

2.4. Kaupungin talouden tasapainotuksen toteutuminen tilikaudella 2015 sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyys

Ennen vuotta 2015 kertyneitä ylijäämiä oli taseessa yhteensä 0,1 milj. euroa. Vuoden 2015 ylijäämä oli 0,55 milj. euroa. Näin ollen taseen mukaan kaupungin talous on tasapainossa. On kuitenkin huomioitava, että vuoden 2014 ja myös vuoden 2013 tulos sisälsi huomattavat määrät kertaluontoisia tuloeria ja varsinkin kaupunkikonsernin sisäisten myyntivoittojen yhteismäärä oli noina kahtena vuotena ollut yhteensä 5,2 miljoonaa euroa. Nämä tuloerat eivät ole todellista ulkoista tuloa vaan sisäistä kirjanpidollista järjestelyä, joilla ei tosiasiallista taloutta ole tasapainotettu.

3. Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhtiöinä 9 osakeyhtiötä, 4 kuntayhtymää sekä 6 osakkuusyhteisöä.

Konsernituloslaskelman mukainen tilikauden ylijäämä oli 2,3 (0,4) milj. euroa. Konsernitaseen loppusumma oli 107,4 (97,1) milj. euroa. Konsernitaseen oma pääoma oli 34,8 (34,4) milj. euroa ja vieras pääoma 68,3 (62,0) milj. euroa. Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 5 101 euroa (4 338).

Vuodesta 2015 lukien kuntien talouden tasapainotilannetta tullaan arvioimaan konsernitilinpäätöksen valossa. Konsernitilinpäätöksessä on vuoden 2014 tase muutettu nykyisten konsernitilinpäätöksen laatimisoheiden mukaisesti vertailukelpoiseksi.

4. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston hyväksymät kaupungin talousarviossa yksilöidyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat kaupunginhallituksen laatimassa toimintakertomuksessa sekä edellä mainituin tavoin pääosin saavutettu vuonna 2015. Tilinpäätös antaa riittävässä määrin oikean kuvan kaupungin taloudesta ja toiminnasta sekä niiden kehityksestä niin, että tilinpäätös voidaan hyväksyä. Tilinpäätöstä on kuitenkin hallituksen käsittelyn jälkeen eräiltä osin täydennetty ja korjattu tilintarkastuksessa esille tuotujen puutteiden osalta.

Mänttä-Vilppulassa 16. päivänä toukokuuta 2016

Seppo Tamminen
puheenjohtaja

Mauri Matilainen
varapuheenjohtaja

Tauno Mäkelä
jäsen

Mirja Pirttijärvi
jäsen

Tuija Rönköharju-Vessari
jäsen